Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Arbaʿah ha-ṭurim

Ṭur Ḥoshen ha-mishpaṭ - hu ha-ṭur ha-3. me-arbaʿah ha-ṭurim

Yaʿaḳov ben Asher
רשא ובקעי

Ṿin, 5573 = 1813

חק

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8729

Visual Library

עשאם לו אפותיקי או ודאי יגבה הכל מא' מהם לא מבעיא אם עשאה אפותיקי מפורש שאמר לא יהא לך פרעון אלא מזו שנוטל מאח' הכל אלא אפי' לא עשאו לו אפותיקי מפורש אלא שיעבר כל נכסיו לו וסיים לו קרקע אחד במצרין להיות תחילה לפרעון אם ירצה גובה הכל מאח' והא דנ' דשקיל כ"ח מהיתומים כתקנת הגאונים אי יהבינן לו מעות או ממטלטלי שקיל מכל א' ואח' כפי מנתיה דיליה **כא** בר"א שכולם מצויין לפנינו אבל אם אין כולם מצויין לפנינו א"צ לחזור אחריהם אלא יקח כל חובו מאותו שלפנינו והיא יחזו אח' האחרי' **כב** ירשו קרקעות והלקוח ומכר אחד מהם חלקו או נתנו במתנה ובא בעל חוב אביה לטרו' מהלוקח שקנה מהיורש ואומ' הנהתי לך בני חורין ביד היורש הא לגבות מהם כתב א"א הרא"ש ז"ל בתשו' שהדין עם הבעל חו' **כג** דלא אמרי' אין גובין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין אלא כששיעבד' הלו' נכסיו אבל נכסיו אבל נכסי יורש או לוק' ששיעבדו לא אמרי' הכי' הילכך יטול חצי החוב מהלוקח וחצי' החו' מהיור':

קח א כיון

שבופין היתומים לפרוע חוב אביה' מלוה שבא ליפרע מהיתומים מחוב שנתחייב אביה' אפי' הוא מלוה ע"פ שאינו גובה מהלקוחות גוב' מהיתומי' לדין תורה מקרקעותיהן ולתקנ' הגאונים אף ממטלטלין שלהן והוא שהודה (ה) אביהם לפני מורו שיש לפלוני חוב זה עליו או שהיתה ההלואה לזמן ועדין לא הגיע זמנ' שחזק' אין אדם פורע תוך זמנו וגובה אפי' בלא שבועה ואפילו מן הקטן וכנון שנתקבל ד"עדות בחיי אביהם שאל"כ אין מקבלין עדות בפני קטן אבל אם היתה סתם אע"ג דסת' הלואה ל' יום עכיד אניש דפרע תוך שלשים יום וכן אם גרוהו על שלא רצה לפרוע ומת בגרויו באח' מאלו הדרכים גובין מהם אפי' מלוה על פה בלא שבועה אבל אם אין כאן אחד מאלו הדרכי' אין גובין מהם אפי' אם יש עדים שלוה אביהם דשמא פרע שהמלו' את חבירו בעדים א"צ לפרוע בעדי'. **ב** ואפי' יש לוכת' יד (ו) אביה' אין גובין מהם שאילו היה חי אביהם היה נאמן לומר פרעתי ואנן טענינן להם וי"א שהיור' צריך לישבע שאינו יודע לו שום זכו' בממון שירש מאביו אע"פ שאינו יכול לתובעו בבריא אבל צוה לך שאתה חייב לי מנה מ"מ כיון שבועון בריא לי שירש' מאביך ממון שיש לי בו זכות מחמת שהוא חייב לי צריך לישבע שבוע' היסת שאינו יודע לו שום זכות במה שירש מאביו. **ג** ואני כתבתי למעלה שאינו צריך שבוע' שלא מצינו שום שבועת יורשין אלא לגבות אבל לא ליפטר: **ד** ואם מת המלוה והיורשין באי' לגבות מיורשי הלוה מלוה על פה אם היא על אחת מאלו השלשה דרכים גובין מהן בלא שבועה אע"פ שמת לוה בחיי המלוה שהרי אביהם לא היה צריך לישבע ואם אינה על אחת מג' דרכים תאלו אם טענו יורשי הלוה אבינו אמר לנו לויתי ופרעתי או שאומר שכא פרע אבינו אין יורשי המלוה גובין כלל אבל אם שותקין ואין טוענין כלל נוטלין יורשי המלוה אפי' בלא שבועה לפי שאין טוענין ליורשי הלוה לחוב ליורשי המלוה והרמ"ה כתב אפי' לא טענו אנן טענינן להו וה"נ מסתברא **ה** ואם המלו' מוצי' על היתומי' שבור חוב מקויי' אם הם קטני' אין גובין מהם אם לא באח' מאלו הדרכי' ואם הם גדולי' אז א"צ אח' מאלו הדרכי' אלא אם אין נאמנין בשט' נשבע כעין של תורה בנקיטת חפץ

וגרס' נב"ד סנדרס נעלמם תקונס סע"ם פרסיק יציתי הגדולים לפר בפרק פנסנו עמוקמות יקיתים נעלמם ומפכו סנסנס מסס מכ"ז סני מומר כי"ז מלי רבס וכל מסר דן כזס דן דין מעמ לפעמן וכדמע' רב הקדם סכי דסיגנא לך ולכל מלמי מנרן וע"מ נגדולו זס סדין פפוס לגבות ממנו מף לכפח"ל מסמקנס נמוירס בלס פוס סערמ' מלס מפרו מין מקקין לנכסי יקומים מלס מפוס מפס לדרי וזס כיון פעמד מלס כדין ומקייס מסמ' כמוקמיו וגין נגייס ב"ד לגמרן מל דבר מעד זס ומקן דבר ברור סוס מסין כמן מסס מל כלום לס מסו' מוכר ולס מפוס לדרי וס"ל כמיס בנו זיומים ג' ול"ל מייב עוד' ומעמוס ומיגס בפמיתי' ומפי' מלו' ע"ס נוב' מיורמי' מפי' קטני' וסוס פיס עדי' מלס סגיע זמל' כדר"ל ס"ב בנסמיכו עדיס מעדיין כיס ביד מביסס מכ"ל: כתב ס"ר יסודס בן סרס"ם כל מעסכול' מסיגס ברמו' מעלוס מין דמין מוקס מלס כדין מלו' מלס מסכון ומין מקקין בס לנכסי קטן מפמ' בגדון זס מעמרס מס' כיס גדולס ומורידין לנכסיס ומיגין ברגינו יכומס סיס כ"ו: כתב בעל מתרומו' בסער י"ד חלק ב' דמי מעגין יתמי מע' לגו לס ליתיה ומעל' כמיגו מומר לס מרעתי ונוכס מסס בלס מבוע' ומפמ' מלמומו דמפי' מקטני' מקמר ול"ב דמעגת יקומים קטני' לס מעגס כיס לגיגס כ"ל ול"ע. (ב) כ' סרס"ם בס' מור מבנמ"ד וס' ומע"ב דמעריגן כמפיי' מוכס לו דמעתו' מיקין ל"ב דבמפיי"ב מוד' בפני ב"ד מי בפני עדי' ומעמ' כחומו וכחמו דמעמ' מכחמו מעמס כמי מגמקיס מדומן ומי מסו' קיו' מדומן מס מעריגן בסנוגל דמקיימין מסער מלס בפני בעל דין ומס דק"ל מני דס ת"ק מנו זיומיס דמקקין ומגיגין מיתמי מכיס מני מעלוס מפמר מוס ל"ל: ומ"ש ומוכס מפי' בלס מבוע' ומפי' מין מקמן כ"כ בעל מתרומות בפער י"ד וכ"כ סרס"בס בפי"ס מעלו' ויס מולקי' ומומרי' דמקמני' לס מני מלס בפנוגס: ומ"ש ומכון מגמקבל המדוק מחי מביסס מפוס מוס דק"ל מין מקבלין עדות מלס בפני בעל דין ומקן כמלס בפניו דמי וכ"כ כר"מס בחמו' כלל ס"ס סי' ז' וכן מבומר בחמו' סרס"בס מכחמי בסמוך ומיין ברמס סי' ק"י ומכומו וכ"כ סר"ן ס' מלמע' כזוכת בפס סרס"בן וכרמב"ן ז"ל: ומ"ש מבל מס מיתס מתס וכו' כנר נחבאר מי' ע"ח: ב ומ"ש ומפי' יש לו לחב יד מביסס מין גוביין מסס וכו' דין כ' יהו כחבאר בס' ס"ס: ומ"ש וי"ל מיגוגס לריך ליבמע מפיגו יודע לו מוס זכות בממון מירש מאביו וכו' ג ומכי כחבתי למעלס מין לריך מבוגס וכו' בסיגן ס"ס ומס כחבתי מכמס גדולים מודי' כן: (ד) ד ומס מת מעלו' ומיורמן בס"ס לגבות מיורמי מלוס מלוס ע"ם מס מוס מל מחס מעלו מעלס דרכים גוביין מהם בלא מבוגס וכו' מבוגס מוס: ומ"ש ומס מיגס מל מחת מעלס דרכים מעלו ס מס מעגו יורמי ומרעתי ומרעתי מלוס מלוגו מס מרעתי ומרעתי מלוס ע"ם מס מוס מל מחס מעלו מעלס מעלס דרכים גוביין מהם בלא מבוגס וכו' מבוגס מוס: ומ"ש ומס מיגס מל מחס מעלס דרכים מעלו ס מס מעגו יורמ

חפץ ונוטל אפי' תפש משלהם בלא שבוע' משביעינן ליה ן ומיהו אי לא בעי לאשתבועי לא מפקינ' מיניה אלא משמתי' ליה עד דאישתבע כדין מי שהוא חייב לישבע שבוע' היסת ואם יש בו נאמנו' נוטל בלא שבוע' בר"א שמפור' שהאמינו עליו ועל יורשיו או על באי כחו ויורשיהם בכלל באי כחו אבל אם כתב בשטר נאמנו' סתם ולא פיר' על יורשיו או על באי כחו אז צריך לישבע ז ואם מוציא על היתומים שטר עיסקא הרחצי יש לו דין מלוה ונשבע ונוטל והרחצי יש לו דין פקדון ואינו נוטל אפ' בשבועה שאילו היה אביהם חי היה יכול לטעון החזרתי במנו דנאנסו וה' נשבע ונפטר לפיכך טוענין להו נמי הכי ופטורים בלא שבועה ואין עליה' אלא חרם סת' אבל אם אין יכולין לטעון להם שהרחזי' כגון שהוד' אביה' שלא הרחזי או שמת תוך זמנו א"נ כגון שהימניה לבעל העיסקא כל אימת דאמר שלא החזיר חייבין ולא טענינן להו שנאנס אע"פ שאביהם היה יכול לומר כן ואם יש מהעסק בעין ויש עדי' שהוא מאותו עסק נוטל מלוה בלא שבועה ואם יש בוריות יש ליורשי הלו' באותו ריוח הלקס ד ואם מת המלו' ובאין יורשיו לתבוע השט' מהלוה והוא אומר פרעתי לאביכ' והיורשי' אומרים לא ידענו אומרי' לו זיל שלם ואם אמר להם השבעו לי ישבעו היורשים בנקיטת חפץ שלא צוה להם אביהם ע"י אחר ושלא אמר להן בפיו ולא מצאו שובר בין שטרותיו ששטר זה פרוע שאם מצאו עליו שובר הוי בחזקת פרוע וכנון שמצ' השטר בין שטרו' הקרוע' דאי לאו הכי לא מיתרע בשביל השוב' שנמצ' עליו כדפרישי' לעיל וגם צרי' לפרש להם שבכלל השבועה שלא אמר להם אביהם שהיה לו שטר פרוע בין שטרותיו שאלו אמר להם כן לא היו יכולין לנבותו ט ואם יש בשטר נאמנות שהאמין את המלוה ואת יורשיו עליו כתב א"א הרא"ש ז"ל נובין חוב אביהם בלא שבועה כיון שהאמין גם יורשי המלוה עליו ואינם צריכין לישבע שלא פקדנו אבא דמשבוע' זו פטרם דאין שבועה מוטלת עליהם אלא שלא פקדנו אבא ומשבועה זו פטרם י אפי' היה היור' קטן כשמ' אביו או אפ' נולד אחרי מות אביו כשהגדיל נשבע שבועת יורשים ונוטל ומיהו כשהיה קטן כשמת אביו אז א"צ לישבע אלא שלא מצאתי אבל שלא פקדני אבא ושלא אמר לי לא דלאו בר צוא' הוא יא כתב הראב"ד בתשובה אם יש לקטן אפיטרופ' שמינהו אביו ומבק' חובותיו של קטן צרי' לישב' שלא צוהו אבי יתומי' ושלא מצא בין שטרותיו ששטר זה הוא פרוע ואם מינוהו בית דין אינו צריך לישבע שלא פקדני אבי יתומים אלא שלא מצא ובולו ואין הוששין לומר אם יצטרך לישבע שמא ימנע מלהיות אפיטרופא שלא ימנע בשביל זה שמצוה הוא עושה בשבועה זו כדי שלא יפסידו היתומים את חובם יב ואם יש לקטן אחים גדולי' פ אין צרי' להמתין עד שיגדיל הקטן' הם נשבעין שבוע' יורשין ונובין הכל שאין שבועה מוטלת על הקטן כלל כיון שיש לו אחי' גדולי' שהרי אין עליו מוטל שלא פקדני אבא וכו' דלאו בר צוא' הוא וגם שלא מצא אין עליו שהאחרי' מצאו מה שמצאו ולא הוא לפיכך נובין הכל בשבועה ונותנין לקטן הלקו וכן אם מת הקטן זוכין כלם בחלקו ונשבעין היורשי' ונוטלין חלקו וחלק יב ואם אי א' מהיורש' לי צוה שהשט' פרוע ואחרים אומרים לא פקדנו רואים אם השטר יצא מתחת יד זה שאומ' שהוא פרוע הפסידו כול' שהוא נאמן במינו שאם היה רוצ' היה שורפו ואם הי' יצא מתחת יד אח' הוא הפסי' חלקו והאחרים נשבעין שבועת היורשי' ונוטלין חלק שהוא אינו נאמן להפסיד בהודאתו לאחרים יד ואא"א הרא"ש ז"ל היה או' אפי' אם היה השט' בידו אינו נאמן להפסיד להם חלקם דכל שותפין של עסק אין כח ביד אחד להפסיד לחבירו כלום

מכתבו סתומים דיתומים גדולים אפילו לדב פמא כפרעין מנכסיהם וא"כ ע"כ לא אמרי' בסוף בתלת ובפרק פוס סיתומים דבעי' חד עסקי תלת אלא ביתומים קטנים מכל בגדולים אפילו אין אם ס' מכל אלו כפרעין מהם וכו' ומ"ש אלא אם אין אמנות בבטר וכו' אפנם בפרק סכותב (דף מ"ז) סנפרע מנכסי יתומים לא אמרינ' אלא בבנועים וסטעם סוס אפוס דאמנן טעין ואילו היה אביהם חי היה יכול לטעון הרחזתי ונשבע ונוטל והרחצי יש לו דין פקדון ואינו נוטל אפ' בשבועה שאילו היה אביהם חי היה יכול לטעון הרחזתי במנו דנאנסו וה' נשבע ונפטר לפיכך טוענין להו נמי הכי ופטורים בלא שבועה ואין עליה' אלא חרם סת' אבל אם אין יכולין לטעון להם שהרחזי' כגון שהוד' אביה' שלא הרחזי או שמת תוך זמנו א"נ כגון שהימניה לבעל העיסקא כל אימת דאמר שלא החזיר חייבין ולא טענינן להו שנאנס אע"פ שאביהם היה יכול לומר כן ואם יש מהעסק בעין ויש עדי' שהוא מאותו עסק נוטל מלוה בלא שבועה ואם יש בוריות יש ליורשי הלו' באותו ריוח הלקס ד ואם מת המלו' ובאין יורשיו לתבוע השט' מהלוה והוא אומר פרעתי לאביכ' והיורשי' אומרים לא ידענו אומרי' לו זיל שלם ואם אמר להם השבעו לי ישבעו היורשים בנקיטת חפץ שלא צוה להם אביהם ע"י אחר ושלא אמר להן בפיו ולא מצאו שובר בין שטרותיו ששטר זה פרוע שאם מצאו עליו שובר הוי בחזקת פרוע וכנון שמצ' השטר בין שטרו' הקרוע' דאי לאו הכי לא מיתרע בשביל השוב' שנמצ' עליו כדפרישי' לעיל וגם צרי' לפרש להם שבכלל השבועה שלא אמר להם אביהם שהיה לו שטר פרוע בין שטרותיו שאלו אמר להם כן לא היו יכולין לנבותו ט ואם יש בשטר נאמנות שהאמין את המלוה ואת יורשיו עליו כתב א"א הרא"ש ז"ל נובין חוב אביהם בלא שבועה כיון שהאמין גם יורשי המלוה עליו ואינם צריכין לישבע שלא פקדנו אבא דמשבוע' זו פטרם דאין שבועה מוטלת עליהם אלא שלא פקדנו אבא ומשבועה זו פטרם י אפי' היה היור' קטן כשמ' אביו או אפ' נולד אחרי מות אביו כשהגדיל נשבע שבועת יורשים ונוטל ומיהו כשהיה קטן כשמת אביו אז א"צ לישבע אלא שלא מצאתי אבל שלא פקדני אבא ושלא אמר לי לא דלאו בר צוא' הוא יא כתב הראב"ד בתשובה אם יש לקטן אפיטרופ' שמינהו אביו ומבק' חובותיו של קטן צרי' לישב' שלא צוהו אבי יתומי' ושלא מצא בין שטרותיו ששטר זה הוא פרוע ואם מינוהו בית דין אינו צריך לישבע שלא פקדני אבי יתומים אלא שלא מצא ובולו ואין הוששין לומר אם יצטרך לישבע שמא ימנע מלהיות אפיטרופא שלא ימנע בשביל זה שמצוה הוא עושה בשבועה זו כדי שלא יפסידו היתומים את חובם יב ואם יש לקטן אחים גדולי' פ אין צרי' להמתין עד שיגדיל הקטן' הם נשבעין שבוע' יורשין ונובין הכל שאין שבועה מוטלת על הקטן כלל כיון שיש לו אחי' גדולי' שהרי אין עליו מוטל שלא פקדני אבא וכו' דלאו בר צוא' הוא וגם שלא מצא אין עליו שהאחרי' מצאו מה שמצאו ולא הוא לפיכך נובין הכל בשבועה ונותנין לקטן הלקו וכן אם מת הקטן זוכין כלם בחלקו ונשבעין היורשי' ונוטלין חלקו וחלק יב ואם אי א' מהיורש' לי צוה שהשט' פרוע ואחרים אומרים לא פקדנו רואים אם השטר יצא מתחת יד זה שאומ' שהוא פרוע הפסידו כול' שהוא נאמן במינו שאם היה רוצ' היה שורפו ואם הי' יצא מתחת יד אח' הוא הפסי' חלקו והאחרים נשבעין שבועת היורשי' ונוטלין חלק שהוא אינו נאמן להפסיד בהודאתו לאחרים יד ואא"א הרא"ש ז"ל היה או' אפי' אם היה השט' בידו אינו נאמן להפסיד להם חלקם דכל שותפין של

לו ליתמי דילי' דלא מסני נאמנות אלא סיכא דכתיב בסטרא סיכא דפות לנלוס וליורמיו לנבות ממנו ומיורמיו אלא מבוטא קלא וחמורה בעולם ואפי' מבוטא סיורמיס ואפי' על ידי נלגול ואי לא כתוב הכי וטענין לוס לו ליתמי דילים דברייס לנבוסון ואיפסל דאיסון מקיד אמרי' יד בעל הסטר על הסתחוקה וכי מברינסו סיכא דטענין מרענא ליתמי אבל זס מנוגן אמרב אם לא מטרו מיסו מי כתוב מסני תנא ובעיני אברא זו דחוק' אמר אסדע' כי בודאי אחר אסאמין לבניו אבאי אחריו אלא מוס מבוטא' דאבוטא' אלא אלוס

(ט) וכתב מהרי"ן ס"ג דייני גזילות דף מקניא ע"ב ג' סרסור"ם דאתיים ליתומים אפטרופס אין ג"ד מיעבנין ומרינ"ל מיתלו אם ישבעון בהפטרופס יכן מדין גלוקח אין כב"ד מוציאין לו עד מיתלו אם ישבעון קרוב מאמנו ומרינ"ל מרכבו"ת מי' אלף ע"נמסנו' מדת"ם בלל מ"ו מי' ג"ב (י) ותין לדיני נדחים דאמ"ב דיוכל לנוות לו ע"י אחרים מ"מ נאו בר נוח' מוח לנוות לו ובא דיף ליס לנוו' נאחרי' עכמן מלנוות נאני' נקמן מאין מד דבא נכן ומאין נמוות. ובמר מנגמוני' נלא כלוס

(ס) ובמג' מלין מ"ג דייני גזילות דף מקניא ע"ב ג' סרסור"ם דאתיים ליתומים אפטרופס אין ג"ד מיעבנין ומרינ"ל מיתלו אם ישבעון בהפטרופס יכן מדין גלוקח אין כב"ד מוציאין לו עד מיתלו אם ישבעון קרוב מאמנו ומרינ"ל מרכבו"ת מי' אלף ע"נמסנו' מדת"ם בלל מ"ו מי' ג"ב (י) ותין לדיני נדחים דאמ"ב דיוכל לנוות לו ע"י אחרים מ"מ נאו בר נוח' מוח לנוות לו ובא דיף ליס לנוו' נאחרי' עכמן מלנוות נאני' נקמן מאין מד דבא נכן ומאין נמוות. ובמר מנגמוני' נלא כלוס

חשן המשפט הלכות גביית חוב מהיתומים קח

(ו) וכ"כ הרי"ף ז"ל בהלכותיו על מסכת מכות פרק אלו הן הגולין ובפרק אין מעמידין ובפרק הרואה ובפרק אלו נאמנין ובפרק אלו הן הגולין ובפרק אלו הן הגולין ובפרק אלו הן הגול

שבוע ונם היורשין נובין כיון שהי׳ מוחזק ביד אביה והכי מסתבר
כד במה דברי אמורי שאין יורשין נוטלין כשמת לוה בחיי מלוה
כשאין נאמנו בשטר אבל יש נאמנו בשטר שהאמין לוה למלוה
עליו ועל באי כחו נשבעין יורשין ונוטלין שהרי אביהם לא היה
צריך לישבע לא ללוה ולא ליורשין אבל אם האמין גם לבני
המלוה נוטלים בלא שבועה כה ואע״פ שלכתחלה דנין ליורשי
המלו שלא ליפרע מיורשי הלוה כשמת לוה בחיי מלו אם עב הדיין
והשביעון וגבו את חובו אין מוציאין מידם כו ולפיכך יתומים שיש
להם שטר חוב על יורשי הלוה שמת בחיי מלו אין לאפיטרופא
שלהן לקורעו וכן אין לב״ד לצוותו שיקרעהו ואע״פ שלכתחל אין
דנין בו כיון שאם נבו כבר אין מוציאין מידם יש להם לשהותו
שמא ימצאו ב״ד שיגבוהו להן אבל ודאי אם בא ליד׳ ב״ד יש
להן לקורעו כיון שמן הדין אין דנין לגבות בו לכתחלה כז וכת׳
הרמ״ה אפי׳ אי אתא שטרא מעיקרא לידא דבי דינא ועבר כרב
ושמואל דלא אגבו ביה והדר אתי לידא דיינא אתרינא ומגבו בי׳
מאי דעבר עבר כח קדמו יורשי המלוה ותפשו מנכסי הלו אע״פ
שמת לוה בחיי מלוה אין מוציאין מידם כט ודוקא בזו השבועה
שהיה לו למלוה לישבע ליורשי הלוה אנו אומרים שאינו מורישׁ
לבניו אבל שאר שבועה מורישה לבניו לפיכך הפונס שטרו ומת
אע״פ שהוא היה צריך לישבע בניו נשבעין שלא אמר אביהן
שהוא פרוע זית׳ ממה שאמ׳ונוטלין וכנון שהלוה קיי׳ אבל אם מת
לוה בחיי מלו׳ הייגו יתומי׳ מן היתומי׳ דאין אדם מוריש שבועה
לבניו וכן הבא ליפרע שלא בפני בע״ד או מן הלקוחו׳ או עד אח׳
מעיד שהו׳ פרוע ומת קוד׳ שנשבע ובחיי הלוה יורשין נשבעין
שבועת יורשין ונוטלין ואם ב׳ ערי׳ כעידי׳ שקצרתו פרוע נשבעין
שלא פקדנו אבא שיש ממנו פרוע זית׳ ממה שהעידו׳ מעידי׳ ודוקא
בכי האי גוונא דנקיטי שטרא נשבעין ונוטלין ל אבל שכיר ונגזל
שאין להם שטר וכן שבועת

זכה בו מקבל וכן דע״ר ח״ר וסר״יף וסרמ״ג ולפי׳ אלגלא זכה קטן זה נפוחו מט מתב׳ על סדרך סנו׳ מיני רוא׳ חפש בגוביינא זו אפין כלן בכסי יתומי׳ אבל אם זכה קטן זה בתחכה זו סרי אלו בכסי יתומי׳ בורמי ואין אפק מכוין אמרים ובמ״ל בכמ״ל חוב דעלמא אפין מזקקין בו לבכסי יתומי׳ ומע״כ כבר סורס זקן סרמ״ל ז״ל מכל סוכמ אפ״ח רוא׳ לעצמו סנמ׳ מחמוכו ומפי׳ עמנו מזקקין ומוכח לה מסמי׳ דעדכין דעבר פיס בו רבית ומם כן אם סוס כמו מכתבת אסקרונים מבקפי׳ אבל תועלת אקנן ומף אב״ד בר׳ בעיניים אכך סוס ומת׳ רוא׳ לעמוס פיס אנמס עכבוב׳ דעתי׳ עכבמת אבכיון׳ בזה ב״ר מזקקין ומבנין ומ״מ בריכי׳ לאמיר אסטרוס׳ לקנן לפי׳ מעם כדאמרינן בפרק אוס סיחומים ומי מזקקינן מוקמינן אסטרוס׳ ורמפיס אס אכך ומין בדב׳ אפק כלל ע״כ׳: ב וכתב כרא״ם בפי׳ תקק״מ אבאפל על רמוכן אסמזי׳ במקו׳ ב״ם מי חזקס ומעמון מומנו מקום זה אלי אוס ורמוכן אומר אלך מיס אלא אמבכמ לי אמר׳ ומעמון או׳ לאסל״מ ומת׳ רמוכן ומעמון מוכנא מת יורמין וסמי׳ אסדין עם יורמי רמוכן ומס תמאר אסמ לא מיס נאמן אלא אבנו׳ ומין אדם מוכים אבנו׳ לבניו דע אלא אמרו מין אד׳ מוכים אבנו׳ אלא לאולי׳ וכאן כיון אמקו׳ זה בחזקתו אל רמוכן ויורמיו מין עולמי׳ מידם: כתוב בטיפרי׳ כל״ו חלק ב׳ בבנוב׳ אבא ליפרע מנכסי׳ אפוטבדי׳ לא אמרינן אין אדם מוכים אבנו׳ ועיין אס: בד״א אפין יורמין נוטלין וכולו דין זה אפוב בטעמו׳ • וכתבו בעל אתרומו׳ בשער י״ד וכתבתי לאמו לעיל בסמוך ח״ל אראב״מ בתמו׳ לדע׳ אר״ף ורבותי׳ אסכלמנו׳ אומי׳ אמי׳ לבני יתומי׳ כל מיס בו נאמנו׳ אמילו לעלוס מין כאן מוכים אבנו׳ אלא אייר לעיער מין אדם מוכים אבנו׳ ליורמי׳ אבל אמת אבל זה אסי׳ אבל אייב אבנו׳ עד אבל אמ אבל זה אבל אייב אבנו׳ נוכין ובאבנו׳ אירמי׳ דאיינו׳ אמ לו׳ בחיי מלו׳ ומיעיל לבני יתומי׳ מודי׳ אס לבני׳ ליפרע מנכסי׳ אפוטבדי׳ לא אמרינן אין אדם מוכים אבנו׳ ועיין אס: בד״א אפין יורמין נוטלין וכולו דין זה אפוב בטעמו׳ • וכתבו בעל אתרומו׳ בשער י״ד וכתבתי לאמו לעיל בסמוך ח״ל אראב״מ בתמו׳ לדע׳ אר״ף ורבותי׳ אסכלמנו׳ אומי׳ אמי׳ לבני יתומי׳ כל מיס בו נאמנו׳ אמילו לעלוס מין כאן מוכים אבנו׳ אלא אייר לעיער מין אדם מוכים אבנו׳ ליורמי׳ אבל אמת אבל זה אסי׳

(נס) פסק אסרו"ר ס"ים ל"ה דלא פי' לעבד אינתו אוניין אין העבד ואינ"ם אתכונת הגלין: (ס)

וכלין ה"ג דף קל"ע ע"ם בתא בדאלי סמנ"ת בנ"

ל ודווקא בכס"ג דנקימי מעמה כמבעין ונוטלין מבל סכי' ונגזל מלין לכסם מעמ וכו' נם מלם דנרי סמינטו וסכנים לליס עסירו מלם נתקנס תקנת' מלם נתבנים מעמ כנמבעין מיורמין וכוטלין: לא מע"ם מלין מומרי' בנמבר מבנוטות וכו' ג"ז נמוף מנמבעין מסוס דסכ"ג ומנק ערבם מתו נני מלוס ונק מ"ל מנבנים עדות נמי מלין לכמ"ל: (ס)

ומיעב מלי נמי דלם לוסיף מלם סוס מ"ל יד רב מסם בריס דרב יסוס מטו מרבם לתו בתר יחמי מזיל: ומ"ש בין מס סוס מרב מו קנלן מעוס סוס כיון דנין מרב בין קנלן בתר יחמי מזיל: וז"ל בעל המלומו בנמר י"ד ומסתבדם בערב וקנלן לנני מסי דינם מדם דינם מים לסו מו בסוף בתר יחמי מזיל ומין זס סבו דלם לוסיף מלם מד דינם ניכסו וכן בנמר בעל הטיטו ומס"ג דמיכם מרבוומם דס"ל דכיון דמם לוס נמרינן מסערב המלס מסרי מין מלוי וס"ל כמי מס' נכסי' נלוס מע"מב מעמם דסוף סוף מזיל בתר יחמי מיתים בין בערב בין בקנלן וסכי מסחבר טעמם ולקמן סי' ס"י כתב רבי' בזס סבנות בענין כמסיתומי' קטני' מס מקקין לנכסי מרב: וכתב סר"ז מלם מס סרבי' מעמ ב"ר יוסי לם מינביים מס ירבו וכו' כ"כ בעל המרו בנמר י"ד: ולפי מס מכתבתי לנעלם בנמינן מקיד' נזס וכן כתב ס"ר מעמ מכמן ב"ל דמ"ם המלומיס כתוב בנמ מעמינו מרמ"ם מכן ס"ס ס"ח מעלוס כתב דמם לעולם בתר יחמי מזיל: ומ"ש בין מס סוס מרב בין קנלן בתר יחמי מזיל: וז"ל בעל המלומו בנמר י"ד ומסתבדם בערב וקנלן לנני מסי דינם מדם מרב בין קנלן בתר יחמי מזיל ומין זס סבו דלם לוסיף מלם מד דינם ניכסו וכן בנמר בעל הטיטו ומס"ג דמיכם מרבוומם דס"ל דכיון דמם לוס נמרינן

ולא בעל שתלוה בשטר ד' ולא מצינו תפיס בתלמוד כיון בזה ויש שטוחנין טעם בזה דלסבי פסבי בים תפיס אע"פ פסו קרקע דכיון דיש דבר ביונוני ולבני יתומי אסילו בסו דבנן כיון דתפ' תפס ולא בעו לאקוני ביש ולאפוקי מידו עפי דתפיס ועל טע' זה סקפיס סרמ"ב דלא נסיל דלבני יתומי לאו קול דהבנן סוף אלא מפו' דיל דבעל מרוב דאוריתא בזיבורי ובני יתומי אוקמו מדאוריתא עכ"ל ומפשט מלאון רבי' דזוק' תפיסה בכה"ג מסיק בעל מי פסי' כופס בתבירו ק"ז ותפס ביטמית בחוזו בלי רצות מלוה ובלי מינבוסו ב"ד ומה"כ מת סלוה לא מסיק ספיק תפיסה וכן מפשט קנת מדברי בעל סתרו בעבר סמכר: ט מי פיס בידו מפכוכת קרקע ומת סמעמסבן בכפב סמלוה ליסבע אם לריך קבוצה עיין בעם מכתבתי סיפן ס"ו: לט ואם ניקח בא לגבו מקו כת' סר"אם בסמקין וסלכתא יתומים אמרו בין בדולים בין קטנים וכו' כת' ס"ר יונס ס"ל לענין בעל חוב דלא מסיק מדמתי' דמייתי ונאלי נכסי קמי דיתמי אבל לענין מקיים דיונו מן סתורים בעידיה לקמני עבדינן תקנת' ולא לגדולים ובדברים בל מעם הם עכ"ל: כתב הרא"ש בתקונים המתמם עם יתומי' סנמק לתת לו קנת המקדון אם נתמאר מיתנו לו מלים לו רבינא הדין עם סיולדים לפי בכל חלק ומלק חייב בחלק המגיע מן המם אבל אם נתנו לו סך ידוע כמו אמאם לו ק"ק אין חיוב המם עליו כי בק"ק בתמאר ולא בחתות מכן ומתי אם סוף מאמות הטיר עכ"ל:

קט כשבאין למכור מנכסי סיתומי' וכו' עד כמו

בעדקדק סאם בתבת בסי' ק"ג: ב ומ"ש ומה יאמר המלוה אני אקבל השדה בלא (ח) שומא בפרעון חובי והיזר אומ' לא כי אלא ישומו אותה ב"ד שומעין ליורש וישומו אותה ויכריזו עליה ויקבלנה המלוה בשווי' דאי מזדמני ליורש זוזי בתר הכי מסלקליה ברמי ג וכיון שהכריזן אפי' טעו ומכרו שוה מאתי' במנה מכרן קיים ד אבל אם מכרו בלא הכרזה אפי' לא טעו ומכרו שוה בשוה מכרן בטל ה במה דברים אמורים בדברים שצריכין הכרז' ובמקום שמכריזין ובשע' שמכריזין אבל דברים שאין צריכין הכרזה כגון עבדים ושפחות ושאר מטלטלין שנמכרין לעול' בלא הכרזה ובשעה שאין מכריזין כגון שנמכרין לצורך מזוני ולכרגא ולקבורה שכל מי שהלוה לצורך אחת מאלו בשפורעין לו מוכרין בלא הכרזה ו ובמקום שאין מכריזין שיש מקומו' שנוהגין שלא להכריז לעולם מפני שיש בני אדם שלא ירצו לקנות אם יכריזו שלא יקראו אותם אוכלי נכסי דאבדזתא פירש שנגאי הו' שקונין נכסים שצריכין לימכר מפני הדוחק ז וכיון שאין צריכין הכרז' אם טעו בפחות משתות מכרן קיים טעו בשתות מכרן בטל ט וכ' רב אלפס כשא"צ הכרזה אפי' אם הכריזו כמאן דליתיה דמי ואם טעו בשתות מכרן בטל וא"א הר"אש ז"ל כתב כיון שהכריזו ולא היו צריכין יש הוכחה שדקדקו יפה ומכרן קיים אפי' מכרו שוה ר' במנה אם טעו בפחות משתות בדבר שאין מכריזין שהמקח קיי' פי' ר"י שמחזירין האונאה והרמ"ב כתב שהיא מהילה ולזה הסכים א"א הר"אש ז"ל יא והיכא שטעו ונתאנו בשתות שהמקח בטל ורצו ב"ד לקיי' המקח ולהברי' הלוקח שיחזיר האונאה כ' הרמ"ב שהרשו' בידם לקיימו וא"א הר"אש ז"ל כתב שאם יראה הלוקח לבטל הדין עמו דכמו שיש לב"ד רשות לבטל המקח כן יש רשו' ביד הלוקח לבטלו יב כתב הרמב"ם ז"ל כ"ד שמכרו קרקע או עבדים של יתומים שוה מנה במאתים אין הלוקח יכול לחזור בו

ויש לו בינונית ובאין ליטול ממנו בינונית בחוב' וליתן לו זיבורית בחובו הרי הוא מעכב בינונית שלו בחובו שהרי תפישתו מחיים אבל אם היתה תפישתו אחר מיתת אביהם כגון שקנה הו' בינוני' שלו אחרי מות אביהם לא מהני' תפישה לט ואם ניזוק בא לגבו' נזקו מהיתומי' כ' ה"ר יונה אם הם קטנים אינו גוב' אלא מהזיבורי' אבל אם הם גדולי' גובה בדינו מהעדית:

קט א כשבאין למכור מנכסי היתומים שמין ב"ד הקרקע

ואח"כ מכריזין אותו שלשי' יום רצופין ואם אין מכריזין רצופין אלא בכל שני וחמישי יכריזו ששים יום בכל יום שני וחמשי שבה' וכיצד מכריזין הכרו' יוצא בבקר פ"א בשעת ח הכנסת פועלין ופ"א בערב בשע' הוצאת פועלין שדה פלוני' שסימני' כך וכך ומיצרי' כ"כ' עומד לימכר ויפרש שמוכרין אות' כדי לפרוע לבעל חוב שלא יסבור הלוקח שנמכר לפרוע ממנה כתובת אשה שיש מי שרוצה לפרוע יותר לב"ח מלכתובת אשה שאינו מדקדק כ"כ שיהיו המעו' טובי' כמו שמדקדקת האשה ב ואם יאמר המלוה אני אקבל השדה בלא (ח) שומא בפרעון חובי והיזר' אומ' לא כי אלא ישומו אותה ב"ד שומעין ליורש וישומו אותה ויכריזו עליה ויקבלנה המלוה בשווי' דאי מזדמני ליורש זוזי בתר הכי מסלקליה ברמי ג וכיון שהכריזן אפי' טעו ומכרו שוה מאתי' במנה מכרן קיים ד אבל אם מכרו בלא הכרזה אפי' לא טעו ומכרו שוה בשוה מכרן בטל ה במה דברים אמורים בדברים שצריכין הכרז' ובמקום שמכריזין ובשע' שמכריזין אבל דברים שאין צריכין הכרזה כגון עבדים ושפחות ושאר מטלטלין שנמכרין לעול' בלא הכרזה ובשעה שאין מכריזין כגון שנמכרין לצורך מזוני ולכרגא ולקבורה שכל מי שהלוה לצורך אחת מאלו בשפורעין לו מוכרין בלא הכרזה ו ובמקום שאין מכריזין שיש מקומו' שנוהגין שלא להכריז לעולם מפני שיש בני אדם שלא ירצו לקנות אם יכריזו שלא יקראו אותם אוכלי נכסי דאבדזתא פירש שנגאי הו' שקונין נכסים שצריכין לימכר מפני הדוחק ז וכיון שאין צריכין הכרז' אם טעו בפחות משתות מכרן קיים טעו בשתות מכרן בטל ט וכ' רב אלפס כשא"צ הכרזה אפי' אם הכריזו כמאן דליתיה דמי ואם טעו בשתות מכרן בטל וא"א הר"אש ז"ל כתב כיון שהכריזו ולא היו צריכין יש הוכחה שדקדקו יפה ומכרן קיים אפי' מכרו שוה ר' במנה אם טעו בפחות משתות בדבר שאין מכריזין שהמקח קיי' פי' ר"י שמחזירין האונאה והרמ"ב כתב שהיא מהילה ולזה הסכים א"א הר"אש ז"ל יא והיכא שטעו ונתאנו בשתות שהמקח בטל ורצו ב"ד לקיי' המקח ולהברי' הלוקח שיחזיר האונאה כ' הרמ"ב שהרשו' בידם לקיימו וא"א הר"אש ז"ל כתב שאם יראה הלוקח לבטל הדין עמו דכמו שיש לב"ד רשות לבטל המקח כן יש רשו' ביד הלוקח לבטלו יב כתב הרמב"ם ז"ל כ"ד שמכרו קרקע או עבדים של יתומים שוה מנה במאתים אין הלוקח יכול לחזור בו

בדלא מכרו ולא קניא כאן בדברים שמכריזין עליהם כאן בדברים שאין מכריזין עליהם כלומר לעולם דיפא בדלא מכרו כדלקמינא אע"ג דקרא ולא קניא דמיעטיה דבדברי' שמכריזין עליהם סילבר כי לא מכרו נעבו כמי שטעו בדב' מעכב סוף נתיב ב"ג ב"ה כמלאו ביד סנוס אחר מיתתו אינן מטלטלין בכתם לגנוס אינו גיפא וגלא סמוכה כ"כ סרלא"ג וז' יונס ז"ל יוסף גן פליגי'.

(ח) בפ' הכ"ח ס"ל דמקומות בלא ס"ל סי' ז' מלוה ביד לנכסי יתומי' גלא ב"ר בזמן אחר:

(י) ובי"ל סי' פ"ע אם סיס קנקת תמוסבנ' מידו עם דינו ב' ד' יונס סוף נתיב ב"ג ב"ה כמלאו ביד סנוס אחר מיתתו אינן מטלטלין בכתם לגנוס אינו גיפא וגלא סמוכה כ"כ סרלא"ג וז' יונס ז"ל יוסף גן פליגי'.

(ל"ס) ולענין הנכס ביון ד' מסבי"ל ומסבי"ל מסבי"מ' לדע' אחת סבי נקטינן:

כתב סר"ם נר לעמה על קרקע מל יתום שנעבר בזמן פסיחת חזקה בעיר עבר זה בטל דמפ"ב דק"ל דאין לסקדם אנם מקומו ומעתו וס"ם לעבר כמו שכתבו הרמפוסים סיינו בפנעם סעבר בזמן סרלוי לעכוד אבל זה מעבר בזמן אם יש רלוי לעכו' הוי כעוכר בלא אכרזה' וסכי עוכה ס' פוס סיתומי' דתקן עבדי' נעבדו' בכסותן לנבש וכו' וכן פרס וכן מרבלית מפמ' דדוק' כס"ב פמ"ם מיפביתו בלי פוס מעם' יוקר מעם פסס פוים עכפיו מזבינן לסו בעמוקון ומפתן אבל בגדון זה פסס יתתיו עד מיעבור זמם סענפסס יפוב סמע' לעקיומו בלא פוס מעפס סוי כעוכ' בלילם לו אלא בפעת סולאת וסכנכת מיעלי' עכ"ל ומין דברי' נרמים לי מסכיס מתכי' נום מסבי' סוא ז"ל לרמים סוים תיובתי' דקתני וכן מרס אם מעתיבים פוקס לאמנים מעבנת סים ומירם"ו לאמנים ליו' ספוק וסרי הכ' מין לריך מעמס לפתפניה ומפ"ם קתני מין לסקדם אלא מקומו ומעתו וזס דבר פסוע ומבנ מוכרמים לם דק' ומעבר לדברי מלאתי בתפו' הרמב"ם מכתב אמם וב"ח מנאים לנבות מקרקעי בזמן מסוגלו סקרקעו' מפני המלמנות מין מפין לסם אלא כדסמתת דנרסי' ב"ק דב"ק סרי מסיו לו בתים ומדו' וכרמי' וכו' עד ומי לא מקלי כיוקרא דלקמים וכ"ם כאן דאין יוד' עד מס תפקוט המלמנס ומפ' אם לכמתקוט לא יתייקרו דכיון דזו' אזל עכ"ל: ח ומה אומר בד"ם בדברים אלריכי' סכרזס וכו' מפירש בנע' ם' אלמנ' מזונא (ד קי) ואלו דברים אין מכריזין עליו סעבדי' והמטלטלין וכפטרו' עבדים ע"ם מעם יעמנו ויבדמו מטלטלין וכפטרו' מעם יגנבו ומעם אין מכריזין דאמרי' נסרדעו לכרע' לאזוזי ולקבור' מזבינן בל' מכרזתא ומקום אין מכריזין דאמר רב נחמן מעולם לא עבו אנב' בקור' בכרדע' מבו דקרו לסו בני אבלי בכסי דמכרזתא ופרש"י מעם יגנבו בכנאסים לחמות' כדו לנוקם' מבו' דקרו לסו וכו' נגסי וחרב' סוא לסם בסקונין בכסים מב"ד מוכרין לפי מעמע' דוחק מסנוס דוחק אם סיתומי' אם אם סנוס לוקחין וקורין לסם מוכלי מדות מכרזס ומקבנו מבו' מעבדים וכפפרות וכמטלטלי' אית לן לאוקומי מני מעמלטלין ומפרות כגון מיחדו לם לכתוב' מ"ב דתפסן מחיי דאי לאו מכי לא נגיס לסו לא לאמס ולא לב"ח' וסר"אם כת' ומפ"ב דלא מעבדי לב"ח מ"ב ד' מעמי' מוכרי' אותם לפרוע חובת אביהם כי נראם לסם טוב למכרן מעם מיעבדו מקרקעות וסקבו' ד' מתיקומות מבי קע"ל דלקנות' מזבינן בלא מכרזת' וכי מגם מל דע' מיסל בחיון ל' יום ומירלו דס"ק אם לו לגזוד דברים אלו כבולין לפרוע אותו חוב אין מעבדי אותו עד דמכרזי תלתין כדי אלא תבעו אלמנים הסנים המלוים לכך וס"ם מר' י"ב מעלוס תיכן בנם מעבדמו דאמר' מכרזת מעם אין עיתין: א כתבו סר"ן וסר"אם בם' אנמר' מזוב בם' סרמ"בן דאמסתומים מו ב"ד אלון לגיכ' יתומי' מוכרי' אלא בסכרזס ומודעין ב וכן בי דיב' דזבין ומחליומת אינמי אם מרמו מעגו נוכס אלוק אלא בסכרז' ומכתו' לאונו בסו' מי"ק: יואם מעו בפחו' מפחו' וכו' מ' אלמנס מזונא כתבו סתום דבלים מעמס בפחו' מפתות מעקה קיים אבל לריך לאחזיר אמנ' וכן דבריים דאין בם בדייני כלל אפי מפליה דעלמא וכת' סר"אם וסרמ"בם כת' אלא מעו בפחו' מפחו' אבי' זו מחיל' בסדו' וכן מסתב': יא והיכא מעמו ונתאנו בפתות וכו' כתב סרמ"בם

(ג"ס) ולענין הנכס ביון ד' מסבי"ל ומסבי"מ' לדע' אחת אבי נקטינן:

מסרפות